

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

Een voorstel tot wijziging van de wet van 15 Juni 1935

op het gebruik der talen in gerechtszaken

Vóór enkele dagen werd in den Senaat een wetsvoorstel neergelegd tot wijziging van de bepalingen der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Wij moeten onverwijld de zeer bijzondere aandacht van alle Vlaamsche juristen op dit voorstel vestigen wegens het buitengewoon groot gevaar dat er schuilt voor de Vlaamsche rechtscultuur in de ontworpen bepalingen.

Het voorstel gaat uit van den Heer Senator H. Rolin en is mede onderteeekend geworden door de Heeren Senatoren Godding, Hanquet en Vermeylen. De toelichting op het voorstel is van de hand van den Heer Rolin.

Laten wij beginnen met kortbondig de motieven samen te vatten waardoor de senatoren meenen hun projekt te kunnen rechtvaardigen.

Er wordt eerst en vooral op gedrukt dat het geenszins in de bedoeling ligt van de indieners van het voorstel iets te wijzigen aan de beginselen die opgesloten liggen in de wet van 1935 en de memorie van toelichting onderlijnt dat «welke ook de uiteenlopende meeningen» geweest zijn die aan den dag zijn gekomen » tijdens de besprekingen van de wet van 1935, » de indieners van het voorstel akkoord gaan » om te oordeelen dat er niet kan aan gedacht » worden eenige belangrijke wijziging aan de » wet toe te brengen. » De reden hiervan wordt onmiddellijk verder uiteengezet : de resultaten van de wet kunnen thans nog niet naar behoren beoordeeld worden daar er een zeker tijd-

perk van aanpassing noodig blijkt om zich volkomen rekenschap te kunnen geven van de gevolgen der toepassing van de wettelijke bepalingen.

» Het voorstel heeft alleen de bedoeling verandering te brengen in wat men in weinig sierlijk Nederlandsch noemt «de wijze van bewijslevering, toegelaten om te doen blijken van de grondige of voldoende kennis van een van beide talen.»

» Het voorstel heeft dus uitsluitend betrekking op de wettelijke regeling van de taalkennis voor de magistraten. Zooals elk Vlaming het terdege beseft is het juist dit gedeelte van de wet dat van het allerhoogste belang is. Immers, al zijn de principes die in deze wet gehuldigd worden gezond en al moeten ze noodzakelijkerwijze in de toekomst leiden tot een — in taalopzicht — behoorlijke rechtsbedeeling in het Vlaamsche land, toch weet ieder dat dit resultaat enkel kan bereikt worden wanneer de magistratuur door een voldoende kennis van de Nederlandsche taal in staat is naar behoren de beginselen van de wet toe te passen. De wettelijke bepalingen blijven doode letter van het oogenblik dat het vaststaat dat de waarborgen voor de taalkennis van de magistratuur niet voldoende zijn. Iedereen geeft er zich dan ook rekenschap van dat in de wetsartikelen die daarop betrekking hebben het gewichtigste gedeelte van de wet ligt opgesloten en dat we daarin de hoofdzakelijke waarborg vinden voor de toekomst

van ons Vlaamsch rechtsleven. A priori dient er dus met de uiterste omzichtigheid te werk gegaan wanneer wordt voorgesteld iets te wijzigen aan de thans geldende regelen.

* * *

Welke zijn de normen die in de wet van 1935 gelden voor de taalkennis van de magistratuur? De kandidaten voor de rechterlijke ambten in het Vlaamsch en het Waalsch gedeelte van het land moeten bewijzen de grondige kennis te bezitten respectiefflijk van de Nederlandsche of van de Fransche taal. Voor Brussel is er een noodstelsel voorzien waarbij de eene helft van de rechters moet doen blijken van de grondige kennis der beide landstalen, een vierde van de kennis van slechts een van beide talen, en een ander vierde van de grondige kennis van één taal en van de voldoende kennis der tweede.

Hoe wordt nu het bewijs van deze kennis geleverd? Om te bewijzen dat hij de grondige kennis bezit van een der beide landstalen is het, volgens art. 43 van de wet, voldoende dat de kandidaat een diploma voorlegt waaruit blijkt dat hij de examens van het doctoraat in de rechten in deze taal heeft afgelegd. Kan de kandidaat zulk diploma niet voorleggen dan laat hetzelfde artikel hem toe zijn taalkennis te bewijzen door een examen geregeld volgens de bepalingen van art. 43 par. 9 waarin voorzien wordt dat de jury die het examen zal afnemen bestaat uit vier leden, twee hoogleraren in de rechten en twee hoogleraren in de talen.

Deze laatste bepaling vooral is gelukkig, daar het niet te verwachten is dat hoogleraren in de talen gemakkelijk kandidaten zullen aanvaarden die niet werkelijk van een degelijke kennis der taal blijken geven. Hetzelfde kon niet altijd gezegd worden van de professoren in de rechten die over het algemeen veel meer belang hechten aan de kennis der juridische stof dan wel aan deze van de taal.

Wanneer dit examen vooral door de aanwezigheid in de jury van hoogleraren in de talen een zeer ernstige waarborg geeft voor het bewijs der taalkennis van de kandidaten tot de magistratuur is zulks geenszins het geval voor de wettelijke bepaling die als voldoende bewijs van grondige taalkennis het feit aanneemt dat over de vakken van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch examen werd afgelegd. Inderdaad, volgens dit systeem is het dus mogelijk dat

iemand, die een volledig Fransche opvoeding heeft genoten — en die slechts in ondergeschikte orde, zooals het in zoovele gevallen voorkomt, een beetje Nederlandsch heeft geleerd om zich in deze taal te kunnen behelpen, — na volledig Fransche middelbare studien en na twee jaar universitair onderwijs in de faculteit van wijsbegeerte en letteren, eveneens uitsluitend in de Fransche taal, er ten slotte in gelukt toch de examens van het doctoraat in het Nederlandsch af te leggen.

Deze kandidaat zal dikwijls maar een heel gebrekkige kennis van het Nederlandsch hebben. Immers, de examens voor het doctoraat in de rechten, die hij aan de universiteit doorstaat, zijn geene examens waarbij vooral gelet wordt op de kennis van de taal, doch in de eerste plaats op de kennis van de stof.

Het gebeurt regelmatig dat studenten in hun examen gelukken niettegenstaande zij slechts een zeer onvoldoende kennis hebben van de taal waarin dit examen wordt afgenomen. In de Fransche afdeelingen onzer rechtsfaculteiten komt zulks gedurig voor met de meeste vreemdeelingen die aan onze Universiteiten studeeren. Wanneer een Pool of een Japanner in een dezer Fransche faculteiten examen in de rechten aflegt, wordt van hem geenszins vereischt dat hij een volmaakt en sierlijk Fransch zou kennen. Zijn kennis van deze taal kan uitermate gebrekkig zijn en toch zal de examenjury, wanneer het vaststaat dat deze recepiendaris uitstekend beslagen is in de stof die hij voor zijn examen hoeft te kennen, moeilijk anders kunnen doen dan een gunstige beslissing nemen.

Zoo gaat het ook vanzelfsprekend met de Vlaamsche jury's.

Zal een hoogleraar die een student ondervraagt en vaststelt dat deze volkomen op de hoogte is van de stof die hij moet kennen, dezen student kunnen doen «zakken», omdat hij een Nederlandsch spreekt dat volstrekt onvoldoende dient geacht te worden? Het spreekt vanzelf dat in al deze gevallen de juridische kennis volkomen de taalkennis domineert en dat deze laatste niet het criterium mag zijn van het al of niet welslagen van het examen.

Deze omstandigheden veroorzaken soms pijnlijke toestanden, doch het is zeer duidelijk dat het doorstaan der proeven van het doctoraat in de rechten op zichzelf niet als een voldoende criterium kan gelden van de grondige kennis van een der beide landstalen, en dat dus de ver-

eischte die neergeschreven is in de wet van 15 Juni 1935, absoluut onvoldoende dient geacht te worden en geenszins een behoorlijke waarborg vormt voor de kennis der Nederlandsche taal van de kandidaten tot de magistratuur in de Vlaamsche gewesten.

* * *

Hoe verhoudt zich nu het hier besproken wetsvoorstel der Heeren Rolin en ctn tot dezen feitelijken toestand.

Verre van er de vereischte konsekwenties uit te trekken en een voorstel in te dienen om de werkelijke taalkennis van de magistraten, die in de wet zoo onvoldoende gewaarborgd is, te verzekeren, doen de indieners van het wetsvoorstel het tegenovergestelde. Hun projekt komt erop neer de reeds zoo geringe waarborg van het Nederlandsch examen in het doktoraat nog volledig op te heffen.

Er wordt immers voorgesteld dat, in de plaats van het bewijs te moeten leveren dat zij hun volledige studie van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch hebben gedaan, de kandidaten tot de magistratuur enkel zullen moeten bewijzen *1/3 van de cursussen van dit doctoraat in de Nederlandsche taal te hebben afgelegd*. Dit zou dan als bewijs gelden van de «grondige» kennis dezer taal, terwijl het bewijs van de «voldoende» kennis, — die verlangd wordt voor een gedeelte der magistratuur te Brussel — zou blijken door het afleggen van 1/6 der examenvakken in de Nederlandsche taal...!!

De indieners van het voorstel verklaren met den meesten ernst in hunne toelichting, dat uit dit systeem waarborgen zouden voortvloeien, die minstens gelijk staan met het taalkundig examen voorzien in het tegenwoordig stelsel...!!

* * *

Op het eerste zicht zal elk Vlaming pijnlijk verbaasd staan bij dergelijk ontwerp en zich afvragen hoe het mogelijk is dat in deze tijden van Vlaamsche herleving een dusdanig wetsvoorstel kon worden neergelegd, dat op zoo volstrekte wijze alle waarborgen voor de toepassing van de wet zou uitschakelen en voor de toekomst een toestand zou bestendigen waarvan alle Vlamingen thans, in de dagelijkse rechtspraktijk, de beschamende gevolgen ondervinden.

De aanleiding die de ontwerpers er toe heeft aangezet hun voorstel in te dienen is hun wensch om in de grootst mogelijke mate de

tweetaligheid te bevorderen. Zij achten het aanbevelenswaardig dat studenten die de cursussen van het doctoraat in de rechten volgen zich niet zouden beperken tot de studie der juridische vakken, in ééne taal, maar dat zij in elk van de beide landstalen een reeks cursussen zouden volgen.

Wanneer de studenten dit thans doen en in deze onderscheiden vakken examen afleggen in verschillende talen is hun diploma wel volkomen wettig, daar de wet op het hooger onderwijs op dit gebied geen enkele norm inhoudt, doch dit diploma, — dat men soms een «gepanacheerd» diploma noemt, — geeft aan de belanghebbenden niet het recht te postuleeren voor de magistratuur zonder het bijzonder bekwaamheidsexamen betreffende hun taalkennis voorzien door art. 43 van de wet te hebben afgelegd.

De indieners van het voorstel achten het volgen van cursussen in verschillende talen zóó wenschelijk dat zij zelfs aanbevelen dat studenten in den loop van hun studiën van universiteit zouden veranderen om zich des te gemakkelijker zoowel in de eene als in de andere taal te bekwamen.

Deze redeneering schijnt op eerste zicht verleidelijk en het is stellig dat niemand principieel eenig bezwaar zal hebben tegen de in den laatsten tijd zooveel besproken «vrijwillige tweetaligheid» ten minste, wanneer deze werkelijk zou kunnen leiden tot een volmaakte kennis van de beide landstalen en wanneer zij op eerlijke en loyale wijze in elk van de beide landstalen zou worden toegepast.

Helaas, welke illusies maken zich toch de indieners van het voorstel! En hoezeer blijkt het onhoudbare van hunne stelling niet reeds uit de toelichting zelf van hun ontwerp! Hoeveel fenomenen zou men kunnen aanduiden tusschen de Waalsche studenten die uit eenvoudige belangstelling voor de kennis van het Nederlandsch een reeks Nederlandsche cursussen zouden willen volgen en in deze vakken examen zouden afleggen! En hoeveel dergelijke voorbeelden zou men zelfs kunnen ontdekken tusschen de studenten der Brusselsche agglomeratie, die een Fransche opvoeding genoten? Voor al dezen blijft natuurlijk hetgeen door de ontwerpers wordt voorgesteld een zuivere hersenschim. Niemand tusschen hen bekommert zich in het minst om Nederlandsche cursussen of Nederlandsche rechtstaal wanneer niet het onmiddellijk belang hen nijpend dwingt tot

Nederlandsche studie. Dit erkennen de ontwerpers zeer duidelijk wanneer zij onderlijnen in hun toelichting dat de Vlaamsche leergang van strafrecht, die vroeger noodgedwongen gevolgd werd door diegenen die wenschten in aanmerking te komen voor de magistratuur in het Vlaamsche land, thans volledig door de Franschtalige studenten wordt ontweken. Kan men er een beter bewijs van vinden dat de geest dien de indieners van het ontwerp zouden willen aanmoedigen, bij de Franschtalige studenten volstrekt niet bestaat?

Wie thans magistraat in het Vlaamsch gedeelte van het land wil worden is verplicht de vakken van het doctoraat volledig in het Nederlandsch te volgen. Dit is voor Vlamingen de eenige weg die hen kan leiden naar een harmonische en logische ontwikkeling van den wetenschappelijken geest en wanneer de Vlaamsche studenten zich daarbij nog willen bekwamen in de Fransche rechtsterminologie, — hetgeen uitermate aanbevelenswaardig is, — beschikken zij tijdens hun rechtsstudiën over meer dan voldoende gelegenheid om zich de vereischte termen eigen te maken zonder dat het daarom noodig weze dat zij het homogeen Nederlandsch karakter van hun doctorale studiën in de rechten zouden onderbreken.

Het voorstel heeft dus in feite enkel en alleen belang voor de kleine minderheid der Franschtalige studenten in het Vlaamsche landsgedeelte of te Brussel, die het zeer hinderlijk vinden thans verplicht te zijn hun studiën van het doctoraat in de rechten volledig in het Nederlandsch te moeten doen, om in Vlaanderen magistraat te worden, en die niets anders zoeken dan een gelegenheid om de wettelijke verplichting die op hen weegt in de mate van het mogelijke te verzwakken of uit te schakelen.

Wanneer er van het Nederlandsch onderwijs in de rechten $\frac{2}{3}$ in het Fransch en slechts $\frac{1}{3}$ in het Nederlandsch dient gevolgd, om magistraat te worden in het Vlaamsch gedeelte van het land, komen we stilaan terug tot den toestand die bestond vóór 1935 waar het voldoende was enkel examen in strafrecht in het Nederlandsch te hebben afgelegd om tot het ambt van rechter te kunnen worden benoemd.

Aan dit systeem hebben wij het te wijten dat thans zooveel magistraten in de Vlaamsche provinciën hun ambt uitoefenen zonder werkelijk een behoorlijke kennis van het Nederlandsch te bezitten, magistraten die de zittingen leiden

in een erbarmelijk dialect en die vonnissen opstellen in een soms onbegrijpelijke taal of in elk geval in een uiterst gebrekkig Nederlandsch, dat niemand onder de oogen van een Noord-Nederlander zou durven brengen.

Het systeem van de wet van 15 Juni 1935 ging hierin voor de toekomst verandering brengen, doch het voorstel Rolin wil tegen den stroom oproeien, en legt het erop aan de heilzame werking van de wet volkomen te verhinderen, nog vooraleer ze zich zou hebben doen gevoelen en door de benoeming van magistraten, die maar gebrekkig Nederlandsch kennen, heel de toepassing van deze wet totaal te ontkrachten!

* * *

Immers, zooals wij het hierboven reeds deden uitschijnen, is het volgen van 100 % der leergangen van het doctoraalprogramma zelfs geen voldoende criterium voor een behoorlijke kennis van de Nederlandsche taal en de waarborg thans vastgesteld in de wet is dan ook maar uiterst broos en onzeker. Wat zou er nu nog van deze waarborg overblijven indien er op dit onmogelijk wetsvoorstel werd ingegaan?

Wanneer destijds, tijdens de besprekingen van het wetsontwerp dat de wet van 15 Juni 1935 geworden is, in de commissies van Kamer en Senaat de Vlamingen van alle partijen zich hebben akkoord verklaard om de studies van het doctoraat in de rechten door middel van de Nederlandsche taal als criterium van de grondige kennis dezer taal te aanvaarden, gebeurde zulks omdat daardoor een allergewichtigst Nederlandsch cultureel ideaal werd gediend. Drie jaar studie van de rechtsvakken in het Nederlandsch brengt noodzakelijkerwijze met zich, ook bij diegenen die de taal minder goed beheerschen een belangstelling voor Nederlandsche cultuur, vooral door het lezen van rechtskundige werken en tijdschriften in de Nederlandsche taal; het prent een Nederlandsch geestesmerk op het denken van de studenten en er wordt daardoor zonder twijfel heel wat gewonnen voor de sfeer van het Vlaamsch rechtsleven.

Doch dit is op zichzelf nog geenszins voldoende want niets laat toe te voorzien dat iemand, die de drie jaar van het doctoraat in het Nederlandsch heeft gevolgd, op behoorlijke wijze deze taal kan spreken en schrijven, wat stellig niet het geval zal zijn wanneer gansch zijn vroegere opvoeding en vorming in het huis-

gezin, in het lager- en middelbaar onderwijs en ook tijdens de twee jaar die hij doorbrengt in de faculteit van wijsbegeerte en letteren hoofdzakelijk Fransch zullen geweest zijn.

Er zou echter niets van de thans reeds zoo broze waarborg overblijven wanneer de nu bestaande verplichting nog met de $\frac{2}{3}$ zou worden verminderd!

De ontwerpers wenschen tweetaligen te vormen. Laten we mekaar verstaan. Het kan niet genoeg aanbevolen worden talrijke talen te kennen, doch is het mogelijk, buiten enkele groote uitzonderingen, een werkelijk grondige kennis van twee talen te bezitten? Alle deskundigen, alle opvoeders en taalpsychologen bevestigen het tegenovergestelde en onze dagelijkse ondervinding leert ons dit zoo duidelijk. De eenige taal die men werkelijk in den hoogst mogelijken graad kan bezitten is uitsluitend zijn moedertaal. De kennis van een tweede taal, hoezeer men er zich ook heeft op toegelegd, zal steeds uiterst gebrekkig blijven, men zal er nooit de fijnheid van stijl en het gemak van uitdrukking in verkrijgen, die men in zijn eigen moedertaal bezit.

Ik ben geenszins de meening toegedaan van M. Barrès die verkondigde dat hij de kennis van vreemde talen liefst overliet aan de hotelportiers, maar ik durf toch gerust beweren dat tweetaligheid, zooals men dit te Brussel opvat, t. t. z. naast de kennis van het Fransch, een weinig ernstige, zeer oppervlakkige en meestal potsierlijke kennis van het Nederlandsch, werkelijk aan niemand voldoening zal kunnen schenken en dat het gevolg van het voorstel, dat we hier bespreken, geen ander zou zijn dan in de toekomst in het Vlaamsche land de producten van dergelijk opvoedingssysteem zonder verder toezicht toegang te verleenen tot de magistratuur.

Dat dit voorstel niet enkel ongewenscht is, maar dat het werkelijk een onberekenbaar gevaar inhoudt, zal toch iedereen, die objectief denkt, moeten erkennen. Dat het daarom op hardnekkigen tegenstand zal stuiten van al wie het ernstig meent meent met de Vlaamsche herleving spreekt vanzelf.

* * *

Toch heeft dit voorstel misschien wel eenig nut gehad, namelijk er de aandacht van de Vlamingen zelf te hebben op gevestigd hoe zwak en onvoldoende de waarborgen zijn die in de

wet van 15 Juni 1935 liggen opgesloten wat betreft de taalkennis van de kandidaten tot de magistratuur. Ik zou op mijn beurt er willen op drukken hoezeer het wenschelijk zou zijn dat Vlaamsche parlementairen het initiatief zouden nemen om hierin verandering te brengen, maar in tegenovergestelden zin van hetgeen bedoeld wordt door de indieners van het hier besproken voorstel.

Het beste middel om een werkelijke zekerheid te hebben dat degenen die zich kandidaat stellen voor de magistratuur een voldoende kennis hebben van het Nederlandsch, is natuurlijk de veralgemeening van het beginsel van art. 43 § 9 dat een zeer streng examen voorziet afgelegd voor een jury gedeeltelijk bestaande uit philologen. Van dit examen zouden enkel kunnen vrijgesteld worden die kandidaten die bewijzen dat ze niet alleen alle examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch hebben afgelegd, *maar dat ze hun volledige middelbare en hogere studiën in het Nederlandsch hebben gevolgd.*

Dit alleen zou een ernstige waarborg geven. Daaruit zou eerst en vooral af te leiden zijn dat deze kandidaten werkelijk hun geestesvorming hebben genoten in een volledig Vlaamsch midden en dat er voldoende kansen bestaan dat zij zoowel het gesproken als het geschreven Nederlandsch woord zullen kunnen gebruiken op een wijze die zekerheid zal verstrekken voor de toekomst van de Vlaamsche rechtscultuur.

Dit stelsel zou beletten dat volledig Franschgevormde geesten zich gedurende de drie laatste jaren van hun hogere studiën zouden kunnen uit den slag trekken met een oppervlakkige en onbeholpen kennis van de Nederlandsche taal en op die wijze den zoo erbarmelijken toestand die thans bestaat zouden bestendigen.

Met dergelijk stelsel zou ten slotte aan het ideaal dat aan de indieners van het voorstel lief is, namelijk de vrijwillige tweetaligheid, geenszins afbreuk worden gedaan. Want ook wanneer kandidaten zouden verkozen hebben volledig Fransche cursussen te volgen of gedeeltelijk Fransche en Nederlandsche, staat het hun vrij, wanneer ze meenen een grondige kennis van de Nederlandsche taal te bezitten, het examen voorzien door de wet af te leggen.

[Doch er is werkelijk geen reden om het hun bijzonder gemakkelijk te maken en aldus de kans open te laten dat alle waarborg van taal-

kennis der magistraten in het Vlaamsche land zuiver denkbeeldig zou worden.

* * *

Nog een laatste opmerking wenschen wij te maken betreffende de praktische onmogelijkheid van dit voorstel.

Het voorgebrachte stelsel zou natuurlijk volstrekt niet kunnen toegepast worden in de beide staatsuniversiteiten te Gent en te Luik. Te Gent sterven stilaan de Fransche cursussen uit en te Luik bestaan er haast geen Nederlandsche cursussen. Enkel in de vrije universiteiten zou het «panacheeren» mogelijk zijn doch hoe zou de wetgever een zoo verschillend systeem kunnen toelaten tusschen de staatsuniversiteiten en de vrije hoogeschoolen?

De aanbeveling van de ontwerpers, die de studenten zouden willen aanzetten tijdens hunne studiën van universiteit te veranderen, mag ook uiterst ondoordacht genoemd worden. Inderdaad drukt niet elke universiteit op den student haar eigen stempel, heeft elke hoogeschool niet haar eigen geest die zich uit in het wetenschappelijk werk van hare meest vooraanstaande professoren en zien we niet dat deze geest ook blijft nawerken gedurende gansch de loopbaan van den jurist? Elk alumnus eener universiteit gaat terecht fier op de bijzondere vorming die hem aan de instelling, waar hij zijn opleiding heeft genoten, werd eigen

gemaakt en wij zien zoowel in de magistratuur als aan de balie het glansrijk spoor naschitteren dat getrokken is geworden door zoovele onzer vooraanstaande hoogleeraren.

Met deze glorierijke traditie zouden de ontwerpers ook willen breken en onder voorwendsel een geringe hoeveelheid taalkennis op te doen zou de inhoud aan den vorm geofferd worden en zouden wij de studenten van de eene naar de andere universiteit zien reizen met het eenig doel ten slotte aan een taalexamen te ontsnappen en door het volgen van $\frac{1}{3}$ cursussen in het doctoraat den schijn te wekken dat ze behoorlijk Nederlandsch zouden kennen.

* * *

Op alle gebied is dit voorstel dan ook te verwerpen. Doch het hoort dat er uitdrukkelijk gewezen worde op het gevaar dat het in zich sluit en dat, hoe weinig kans dit voorstel ook hebbe werkelijk in aanmerking te komen, er toch alarm worde geblazen opdat van den beginne af alle pogingen in dien zin zouden stranden op het hardnekkig verzet van alle Vlamingen.

Het behoort in de eerste plaats aan den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden dadelijk een vergadering te beleggen en den strijd tegen dit wetsontwerp terdege aan te vatten.

René VICTOR.

RECHTSPRAAK

310

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 17 Januari 1939.

Voorzitter: M. Rolin.

O. M.: M. R. Hayoit de Termicourt.

Pleiters: Mrs J. Pollet en Willem Melis.

FAILLISSEMENT. — GEBREK AAN ACTIEVE BESTANDDEELEN. — VONNIS WAARBIJ HET FAILLISSEMENT GESLOTEN WORDT: VOORLOOPIGE BESLISSING. — HEROPENING VAN HET FAILLISSEMENT: GEVOLGEN. REGELING VAN RECHTSGEBIED. — VONNIS VAN SLUITING VAN EEN FAILLISSEMENT BIJ GEBREK AAN ACTIEVE BESTANDDEELEN. — FAILLISSEMENT IN HOOFDE VAN DENZELFDEN PERSOON DOOR ANDERE RECHTBANK VERKLAARD. — DE EENHEID VAN HET FAILLISSEMENT VEREISCHT EEN REGELING VAN RECHTS- GEBIED. REGELING VAN RECHTSGEBIED. FAILLISSEMENT DOOR TWEE VERSCHILLENDE RECHT-

BANKEN IN HOOFDE VAN EEN ZELFDE PERSOON VERKLAARD. — VERBREKING VAN HET VONNIS DAT HET TWEEDE FAILLISSEMENT VERKLAART.

- I. Het vonnis dat de afwikkeling van faillissementsverrichtingen sluit bij gebrek aan actieve bestanddeelen is slechts een voorloopig vonnis. Wordt dit vonnis gerapporteerd in de voorwaarden voorzien bij al. 4 van art. 536 van de wet van 18 April 1851, dan worden de faillissementsverrichtingen hernomen alsof deze nooit gesloten werden. De goederen die de gefailleerde heeft verworven sedert den dag der faillietverklaring vormen het onderpand van zijne crediteuren, onder aftrok van de kosten die moesten gedaan worden om deze goederen te verwerven en van de lasten die ze bezwaren: zij vormen met de vroeger verworven goederen eenzelfde boedel (Wet dd. 18 April 1851 art. 536).
- II. Wanneer na een vonnis van sluiting van het faillissement bij gebrek aan actieve bestanddeelen, de gefailleerde opnieuw in staat van faillissement wordt verklaard door een andere Rechtbank, en wanneer het vonnis dat de sluiting van het eerste faillissement

beveelt gerapporteerd wordt, dringt eene regeling van rechtsgebied zich op, ingevolge het principieel van de eenheid in het faillissement.

III. Wanneer het Hof van Verbreking tot een regeling van Rechtsgebied overgaat, omdat eenzelfde persoon door twee verschillende Rechtbanken failliet werd verklaard, verbreekt het het vonnis dat het tweede faillissement heeft uitgesproken en beveelt dat de faillissementsverrichtingen verder zullen afgewikkeld worden voor de rechtbank die het eerste faillissement heeft uitgesproken.

Faillissement Van Butsel.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer Fontaine in zijn verslag en op de conclusiën van den heer Raoul Hayoit de Termicourt, Advocaat Generaal;

Gelet op het verzoekschrift tot regeling van rechtsgebied door Mr de Winde, advocaat bij het Hof van Verbreking, ingediend in naam van Mr Pollet, advocaat te Antwerpen, deze handelende in zijne hoedanigheid van curator van het faillissement van den heer Gerard van Butsel, dat door vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen op 25 September 1937 heropend werd verklaard;

Gelet op het arrest door dit Hof op 11 October 1938 uitgesproken en waardoor eischer wordt gemachtigd Mr Willem Melis, advocaat te St Niklaas, in zijne hoedanigheid van curator van het faillissement van denzelfden heer Gerard van Butsel voor dit Hof te doen dagvaarden, faillissement op 6 December 1935 door vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Sint Niklaas uitgesproken;

Gelet op de dagvaarding krachtens gezegd arrest aan verweerder gegeven;

Overwegende dat Mr Willem Melis niet verschijnt, alhoewel behoorlijk gedagvaard;

Overwegende dat een vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, op 1 Juni 1933 gewezen den heer G. van Butsel alsdan handelaar te Antwerpen, St Jacobsmarkt, 48, failliet heeft verklaard en Mr Marcel de Wandeleer als curator heeft aangesteld; dat Mr de Wandeleer helet zijnde, dezelfde Rechtbank bij vonnis op 3 Juni 1933 gewezen Mr Pollet, advocaat te Antwerpen, ter zijner vervanging heeft benoemd;

Overwegende dat dit faillissement, door vonnis dd. 3 November 1933 bij gebrek aan activa voor gesloten werd verklaard;

Overwegende dat, door vonnis door de Rechtbank van Koophandel te St Niklaas op 6 December 1935 gewezen, denzelfden heer Gerard van Butsel, alsdan gehuisvest te Temsche, Viaduct, 6, opnieuw failliet werd verklaard; dat deze tegen deze beslissing verzet heeft aangeteekend, maar dat zijn verzet door vonnis dd. 3 Januari 1936 werd verworpen; dat op beroep deze beslissingen door arrest van het Hof van Beroep te Gent op 10 April 1937 werden bevestigd;

Overwegende dat Mr Pollet vertoogde, dat de failliet ten tijde van zijn eerste faillissement onroerende goederen bezat en de Rechtbank van Koop-

handel te Antwerpen verzocht het faillissement opnieuw voor geopend te verklaren;

Dat de Rechtbank door vonnis van 25 September 1937 het vonnis van 3 November 1933 introk en voor zooveel als noodig Mr Pollet in zijn ambt van curator bevestigde;

Overwegende dat Mr Pollet in zijne hoedanigheid van Curator van het faillissement van Butsel, als derde persoon verzet heeft gedaan tegen het arrest door het Hof van Beroep te Gent op 10 April 1937 gewezen, maar dat dit Hof, bij arrest dd. 31 Januari 1938 dit verzet door derden niet ontvankelijk verklaarde, om reden dat de twee faillissementen, die tegelijkertijd bestaan een moeilijke toestand verwekken, die slechts door eene regeling van rechtsgebied kan worden opgelost;

Overwegende dat, krachtens art. 536 par. 4 der Wet van 18 April 1851 op de Faillissementen, de failliet of elke andere belanghebbende, ten allen tijde, door de Rechtbank van Koophandel het vonnis mag doen intrekken dat de verrichtingen van het faillissement bij gebrek aan activa gesloten heeft verklaard, mits te doen blijken dat er genoegzame fondsen bestaan om de verrichtingen van het faillissement te bestrijden en mits in de Consignatiekas een toereikende som te storten om erin te voorzien;

Overwegende dat het vonnis, waarbij de verrichtingen van het faillissement worden gesloten verklaard, slechts een voorloopig vonnis is, dat, wanneer de Rechtbank onder de bij art. 536 par. 4 voorziene voorwaarden, dat vonnis intrekt, is het, of het nooit bestaan had, en de verrichtingen van het faillissement worden hernomen alsof zij niet gesloten geweest waren;

Overwegende, dat de goederen, die gedurende het faillissement door den failliet werden verkregen het pand zijn der schuldeischers van dit faillissement, na aftrek van de kosten veroorzaakt door hun aanworf en van de lasten die ze bewaren; dat, wanneer de verrichtingen van een faillissement, bij gebrek aan activa gesloten, heropend verklaard zijn, er slechts een enkele massa van goederen kan bestaan, omvattende, buiten degene die de failliet bezat op den dag van het vonnis van faillietverklaring, ook al deze die hij sedertdien heeft verkregen; dat het overeenkomstig de Wet niet mogelijk is dat er in deze omstandigheden twee faillissementen tegelijkertijd bestaan, die onderscheidene massa's bedragen en afzonderlijk beheerd worden;

Overwegende dat het grondbeginsel der eenheid van het faillissement zich, in onderhavig geval, opdringt en dat het vonnis der Rechtbank van Koophandel te St Niklaas, waarbij de heer Gerard van Butsel voor de tweede maal failliet verklaard werd, alsook het arrest van het Hof van Beroep te Gent waarbij deze beslissing werd bevestigd, den gang van het gerecht belemmeren en dienen vernietigd te worden;

Om deze redenen :

Het rechtsgebied regelende, zonder acht te slaan op 1) het vonnis der Rechtbank van Koophandel te St Niklaas dd. 6 December 1935, dat het faillissement van den heer G. van Butsel voor open ver-

klaart; 2) het vonnis dd. 2 Januari 1936 dat het verzet verwerpt; 3) het arrest van het Hof van Beroep te Gent, dd. 10 April 1937 dat deze laatste beslissing bekrachtigt, beslissingen die zullen beschouwd worden als nietig en niet bestaande alsook alles wat daarop is gevolgd;

Beveelt dat de verrichtingen van het faillissement zullen worden voortgezet voor de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen; zegt dat de kosten van deze regeling van rechtsgebied zullen gedragen worden door het actief van het faillissement.

311

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 3 Januari 1938.

Voorzitter : M. Poll.

Raadsheern : MM. Verhulst en de Poortere.

O. M. : M. Lesaffre.

BANKBREUK. — DATUM VAN STAKING VAN BETALEN. — HANDELAAR OP HET OOGENBLIK DER FEITEN.

De strafrechtelijke jurisdictie is evenals de koophandelsjurisdictie gehouden zich te gedragen, voor wat betreft de vaststelling van den staat van faillissement, naar de bepalingen der wet van 18 April 1851.

De Rechtbank dient derhalve te onderzoeken of de beklaagde op het oogenblik der strafbare feiten, hem ten laste gelegd, handelaar is en of hij zich bevindt in staat van staking van betalen.

Van B. t/ O. M.

Overwegende dat de vervolging hoofdens eenvoudige en gecorrectionaliseerde bedrieglijke bankbreuk verjaard is, wanneer meer dan drie jaren verlopen zijn, sedert den dag bepaald voor de staking van de betalingen, zonder regelmatige acte van onderbreking der verjaring;

Overwegende dat anderzijds, de strafrechtelijke jurisdictie gehouden is, evenals de koophandelsjurisdictie, zich te gedragen voor wat betreft de vaststelling van den staat van faillissement naar de bepalingen der Wet van 18 April 1851 en name-lijk van art. 442 van de Wet;

Overwegende dat het Hof dienvolgens moet onderzoeken of de beklaagde op het oogenblik der strafbare feiten, hem ten laste gelegd, handelaar was en zich wel bevond in staat van staking zijner betalingen;

Overwegende dat beklaagde failliet werd verklaard op 6 December 1935 door de Rechtbank van Koophandel te St. Nikolaas-Waas, welke den datum der staking van betalingen vaststelde op 6 Juni 1935;

Overwegende, dat het Hof op 10 April 1937 deze beslissing bevestigde;

Dat dit arrest kracht van gewijsde heeft bekomen;

Overwegende dat het vaststaat door dit arrest

van het Hof, dat beklaagde handel dreef op 6 Juni 1935, dag der staking zijner betalingen en het ook blijkt uit het onderzoek dat sedert 12 Juli 1935, beklaagde gewoonlijk geene handelszaken meer heeft verricht;

Dat dienvolgens moet worden nagegaan of hij tusschen 6 Juni en 12 Juli de daden heeft gesteld die hem ten laste worden gelegd;

Overwegende, dat het uit het onderzoek en uit de debatten vóór het Hof is gebleken, dat beklaagde zich heeft schuldig gemaakt aan eenvoudige bankbreuk om de bekentenis van het ophouden zijner betalingen niet te hebben gedaan binnen den tijd voorzien door art. 440 van het Wetboek van Koophandel en de door art. 16 der Wet van 15 December 1872 vereischte boeken niet te hebben gehouden, te St. Nikolaas-Waas vanaf 6 Juni tot 12 Juli 1935, feiten voorzien onder letters B, C, en D in de dagvaarding;

(Het overige zonder belang.)

NOTA. — In eersten aanleg was de beklaagde verzonden van het vervolg op grond van de overweging dat beklaagde geene daden van koophandel had gesteld binnen de zes maanden, die de eerste acte van strafrechtelijke vervolging voorafgingen. — De eerste rechter had dus, ten onrechte, geoordeeld dat de strafrechtelijke jurisdictie geen rekening had te houden met den datum door de Rechtbank van Koophandel vastgeste'd als zijnde dezo der staking van betalen.

312

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 11 Mei 1939.

Voorzitter : M. Schilling.

Rechters : MM. Swennen en De Preter.

Op. Min. : M. van Hille.

Pl. : Mrs De Winter en De Graef.

ECHTSCHIEDING. — INTERNATIONAAL PRIVAAT RECHT.

In zake echtscheiding van vreemdelingen moet er een reden tot echtscheiding bestaan in het Belgisch en in het vreemd recht en in de wetgeving der echtgenooten op 't oogenblik van hun huwelijk.

Het Belgisch stelsel van Internationaal Privaat Recht kent de «verwijzing» niet.

H. t/ H.

Advies van het Openbaar Ministerie

Eerst en vooral dient aangestipt dat de Rechter niet gehouden wordt door een tusschen-vonnis. Het tusschen-vonnis dat de partijen tot getuigenverhoor heeft toegelaten zegt dat de hoofdeisch volgens het Belgisch Recht zal gevonnist worden (omdat de vrouw op 't oogenblik dat zij hare vraag ingediend heeft en wel bepaald op 13 December 1935 de Belgische nationaliteit opnieuw verworven heeft door vaderlandskeuze krachtens de overgangsbepaling der wet van 15 October 1932) en de tegen-eisch volgens het Engelsch recht omdat de man altijd van Engelsche nationaliteit is geweest. — Deze stelling druicht rechtstreeks in tegen de vaste rechtspraak onzer Rechtbank. Inderdaad met reden

eischt de Rechtbank dat er een rede tot echtscheiding zou bestaan eerst en vooral in de Belgische wetgeving, want onze innerlijke openbare orde zou gekrenkt zijn indien er op ons grondgebied redenen tot echtscheidingen zouden aangenomen worden onbekend in het Belgisch recht en in de wetgevingen van beide echtgenooten op 't oogenblik dat zij hun huwelijk hebben aangegaan en gebeurlijk in hunne huidige wetgeving indien zij sinds hun huwelijk van nationaliteit veranderd zijn. Moest deze stelling niet aanvaard worden zou men de wetsontduiking vergemakkelijken want de partijen zouden somtijds alle belang hebben van nationaliteit te veranderen om onder de toepassing te vallen van eene andere wetgeving, daarenboven om te vermijden dat de echtgenooten tegenover elkander bedrog zouden kunnen plegen moet men aannemen dat zij op het oogenblik van hun huwelijk (eens voor altijd) zouden weten welke de wet zal zijn welke hunne wederzijdsche betrekkingen zal beheerschen. Indien zij later van nationaliteit veranderen vallen zij onder het gezag van een ander land hetwelk dan ook het recht heeft, recht geput in zijne souvereiniteit, zijne wetgeving te zien toepassen.

Dus moeten drie principieën geëerbiedigd worden: eerst en vooral onze Belgische openbare orde, ten tweede de goede trouw tusschen echtgenooten en ten derde de eerbied van de souvereiniteit van het land, waarvan de partijen afhangen op het oogenblik van het proces.

De Rechtbank door zijn tusschen-vonnis heeft die drie principieën van kant gelaten. Dit tusschen-vonnis is niet bindend voor de Rechter en wij meenen dat de Rechtbank het stelsel van dit tusschen-vonnis zal verwerpen des te meer dat dit vonnis ene zeldzame uitzondering is in de vaste Rechtspraak van onze Rechtbank.

Op het oogenblik dat de partijen hun huwelijk hebben aangegaan, waren zij beiden van Engelsche nationaliteit. Er moet dus volgens ons zoowel wat den eisch als den tegeneisch betreft, een rede tot echtscheiding bestaan en in de Engelsche en in de Belgische wetgeving. Dit vastgesteld zijnde rijst een andere moeilijkheid.

De Engelsche wetgeving kent wat men in Internationaal Privaat Recht noemt de *verwijzing*, het is te zeggen de verzending naar de *lex loci*, wet van de woonplaats van de Engelsche onderdanen. Moeten de Belgische Rechtbanken de verwijzing aanvaarden?

De groote dwaling welke altijd begaan wordt door degene die het stelsel van de verwijzing verdedigen is te meenen dat er een *Internationaal Privaat Recht* bestaat zooals er een *Internationaal Publiek Recht* bestaat.

Inderdaad er bestaat een *Internationaal Publiek Recht*, bindend voor de Staten welke de rechtspersonen zijn van de Staatsgemeenschap, maar het *Internationaal Privaat Recht* is een deel van het innerlijk recht, van het burgerlijk recht van elk land.

Er bestaat een Belgisch Internationaal Privaat Recht, of beter gezegd een Belgisch systeem van

Internationaal Privaat Recht welke de Belgische Rechtbanken moeten eerbiedigen, zonder de vreemde systemen van Internationaal Privaat Recht te mogen volgen of in acht nemen. Wij moeten dus enkel onze wetgeving volgen.

Wanneer de Belgische wetgever bepaalt, dat men de nationale wetgeving moet volgen, bedoelt dit de vreemde wetgeving en niet de Belgische wetgeving indien de vreemde wetgever zulks bepaalt. De vreemde wetgever mag geen bevel geven aan de Belgische Rechtbank noch buiten het grondgebied van zijn land bevelen geven aan de vreemde Rechtbanken.

Daarenboven zooals de Rechtbank het reeds gezien heeft inzake Ledeberg op 8 Februari 1939 (R. W. 19 Februari 1939 Nr 23), in in zake Cunningham op 14 Februari 1939 (R. W. 26 Maart 1939 Nr 28), wordt de wetsontduiking vergemakkelijkt indien men het stelsel van de verzending aanvaardt. In hetzelfde vonnis drukt ook de Rechtbank op het argument van souvereiniteit van ons land welke zeer belangrijk is om de verwijzing te verwerpen en wij meenen gansch de stelling van die twee vonnissen onvoorwaardelijk te moeten aanvaarden.

Voegen wij er bij zooals de Rechtbank het gezien heeft inzake *Cunnegham*, dat door «domicilie» het Engelsch recht, een woonplaats verstaat zonder geest van terugkeer in Engeland. Het is enkel dan dat het Engelsch Recht de verwijzing aanvaardt.

Inzake testament van Engelsche onderdanen gedaan op voet der *lex loci* bestaan er voorbeelden waar de Engelsche Rechtbanken dergelijke testamenten nietig verklaard hebben, omdat het niet stellig bewezen was dat degene die zijn testament gedaan had, niet zinnens was nooit in Engeland terug te keeren. In het huidig geval is het niet bewezen dat de man nooit in Engeland zou terugkeeren.

Wij hebben dus bewezen dat wat beide eischen betreft er redenen tot echtscheiding moeten bestaan en in de Belgische en in de Engelsche wetgeving.

Wat de eisch van de vrouw betreft (hoofdeisch) is het, meenen wij, bewezen dat de verweerder overspelige betrekkingen heeft gehad met eene zekere V... José. Dit is een reden tot echtscheiding en volgens het Engelsch recht en het Belgisch recht, minstens in de Belgische wetgeving als zware belediging, want de redenen tot echtscheiding mogen in beide wetgevingen ander gequalificeerd worden. Dienvolgens mag de vrouw, zich daarop steunende, de echtscheiding bekomen. De andere redenen van echtscheiding ingeroepen door de vrouw zijn niet voldoende volgens het Engelsch recht en moeten dus verworpen worden, zoodat de Rechtbank zich niet moet steunen op de getuigenis van S.... en dus niet moet beslissen over de wraking van deze getuige, debat welk inzake als overbodig voorkomt.

Het huidig Engelsch recht inzake echtscheiding zooals het thans gevestigd is door de *Matrimonial causes act*, van 1937 in voege getreden op 1 Januari 1938, doch toepasselijk op de hangende zaken

(artikel 80), (zie Pellerin. La nouvelle loi anglaise sur le divorce, la séparation de corps et les nullités de mariage; Clunet. Journal de Droit International 1938 Maart-April bl. 232 en Gibrion. Divorce Law and explanatory Theaties, by Weldon en Warmington; London Law Notes Leading library Ltd. 1938, bl. 28 en vg.) kent de redenen tot echtscheiding:

- 1) overspel,
- 2) kwaadwillige verlating gedurende minstens drie jaar,
- 3) «cruelty», «cruelty in a legal sens insolves bodily hurt, or a reasonable apprehension of bodily hurt» (Weldon and Warmington bl. 42),
- 4) ongeneesbare geestesstoornis.

* * *

Wat de tegeneisch betreft (eisch van den man), mogen wij dus enkel als rede naannemen het overspel, daar de andere redenen aangehaald door den man niet bestaan in het Engelsch recht.

Wij meenen dat er genoegzame vermoedens bestaan om ons toe te laten te zeggen dat er overspel gepleegd werd met B.... «Direct evidence of adultery by eye-witnesses is not necessary; it is sufficient to establish circumstances from which a fair inference of inter course might be drawn by a reasonable and just man» en «if a husband takes a woman to an hotel and stays two nights with her in the same room, the court wil infere adultery», schrijven Weldon en Warmington (op. cit. bl. 29 waar zij Engelsche Rechtspraak in dezen zin citeeren).

Die vermoedens worden geput en in de getuigenissen en in de brieven van de vrouw. Het is niet beezen, volgens ons, dat die brieven gestolen werden of dat de man ze zich op eene onregelmatige wijze zou verschaft hebben.

Wij meenen dus dat de eisch dient toegestaan op grond van overspel in Engelsch recht en zware belediging in Belgisch recht en de tegeneisch op grond van overspel, redenen welke bestaan in beide wetgevingen.

De Procureur des Konings
W. VAN HILLE

VONNIS

Gezien de stukken des gedings, namelijk het inleidend en geboekt exploit van dagvaarding dd^o 22 April 1937 en het vonnis van deze Rechtbank in datum van 3 Juni 1938 en de regelmatig voorgebrachte uittreksels van de processen-verbaal van getuigenverhoor;

Aangezien de rechtspleging regelmatig is;

Overwegende dat aanlegster, geboren in België en van Belgische Nationaliteit door oorsprong, op 26 Juni 1926 gehuwd is te Borgerhout-Antwerpen met verweerder, deze laatste van Britsche nationaliteit door geboorte.

Dat tijdens haar huwelijk, zij opnieuw de Belgische nationaliteit heeft verworven ingevolge eene verklaring van nationaliteitskeuze afgelegd op 13 December 1935 krachtens de 1e overgangsbepaling van de wet van 15 October 1932;

Overwegende dat deze verandering van nationaliteit tijdens het huwelijk zonder invloed is op het huwelijksstatuut van partijen, zoodat, zoowel wat den hoofdeisch betreft als den tegeneisch, enkel deze feiten kunnen weerhouden worden welke volgens de Britsche wetgeving als grond tot echtscheiding mogen worden ingeroepen in zoover zij niet met de Belgische openbare orde strijdig zijn;

Dat het derhalve onjuist is, zooals de Rechtbank in haar tusschenvonnissen van 3 Juni 1938 heeft gezegd, dat eischeres zich op de Belgische wetgeving mag beroepen wat de aan te voeren gronden tot echtscheiding betreft;

Overwegende dat de partij Hampton nochtans aanvoert dat de echtscheiding in België uitgesproken tusschen partijen van Engelsche Nationaliteit, op gronden niet voorzien in de Engelsche wetgeving, in Engeland geldig is indien de partijen hun domicilie hadden in België en de echtscheiding door de bevoegde Rechtbank werd toegestaan (Gibson's divorce law by Arthur Weldon and C. Crispin, Warmington, 1938 p. 23);

Overwegende echter, dat vermits het een regel betreft van Privaat Internationaal Recht, welke eigen is aan het land welke dezen regel huldigt, hij zonder invloed moet blijven op de Belgische Rechtspraak, welke integendeel de regelen van het Belgisch Privaat Internationaal Recht dient toe te passen, volgens dewelke de wetten betreffende den staat en de bekwaamheid van de personen den vreemdeling in België volgen zooals deze wetten ook gelden voor de Belgen, wanneer zij in het buitenland verblijven (art. 3, al. 3 B. W.);

Dat immers elke Staat zijn eigen regelen van Privaat Internationaal Recht bezit welke het meest beantwoorden aan de maatschappelijke behoeften welke den Staat eigen zijn; dat aldus de verwijzing naar de wet van het domicilie in de Belgische Wetgeving onbekend is en waar de Belgische wetgever bepaalt dat men hun nationale wetgeving moet toepassen op de vreemdelingen, hierdoor bedoeld wordt de vreemde wetgeving en niet de Belgische wetgeving indien de vreemde wetgever zulks voorschrijft of toelaat ingevolge een stelsel van Privaat Internationaal Recht dat met het onze strijdig is; dat bovendien te recht wordt ingevoerd dat de toepassing van het stelsel der verwijzing naar de wet van het domicilie tot wetsontduiking aanleiding geeft, vermits het niet altijd gemakkelijk is uit te maken, of het voorgewende domicilie aan het begrip van vaste woonplaats zonder inzicht van terugkeer beantwoordt, en dat anderzijds dit stelsel den man in eene bevoordeeligde positie plaatst tegenover zijne echtgenote, vermits het hem mogelijk is, door eene verandering van woonplaats, nieuwe gronden tot echtscheiding aan te voeren buiten deze welke oorspronkelijk door partijen, bij het sluiten van hun huwelijk konden voorzien worden; Dat bijgevolg dit stelsel door de Rechtbank niet kan aanvaard worden. (In dezen zin: Burg. Antwerp. 2e K. 8 Februari 1939 en 15 Maart 1939. Rechtsk. Weekbl. 1939, Nrs 23 en 28; Joseph Rutsaert Rechtsk. Weekbl. 1938, nr 14; De Vos «La Théorie

du renvoi de législations en drt. Intern. Privé», Bull. Trim. de l'Inst. de Droit Comparé, jaren 1924-1925-1926-1927);

Overwegende dat de wederzijds aangevoerde feiten bestaan in overspel en beledigingen van ergen aard; dat vermits «beledigingen van ergen aard» niet gekend zijn als grond tot echtscheiding in de Engelsche wetgeving enkel dient nagegaan of het overspel bewezen is; dat inderdaad op grond van overspel «adultery» zoowel volgens de Belgische als volgens de Engelsche wetgeving, echtscheiding mag worden toegestaan, alhoewel het overspel van den man volgens onze wetgeving enkel als belediging van ergen aard tot echtscheiding kan leiden; dat het echter zonder belang is dat de aangevoerde grond tot echtscheiding in de eene en in de andere wetgeving anders gequalificeerd wordt;

Overwegende dat in beide genoemde wetgevingen het overspel niet noodzakelijk door de bevinding «in ipsis rebus venaris» moet bewezen worden, doch uit gewichtige nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens mag worden afgeleid («it is sufficient to establish circumstances from which a fair inference of intercourse might be drawn by a reasonable and just man», Gibson's divorce law p. 29, de Page, Droit Civil, deel 1 nr 859).

Ten aanzien van den hoofdeisch

Overwegende dat bij gebreke aan vermelding van de wraking van de getuige Sophie Street in de besluiten van verweerster, van deze wraking geen rekening kan worden gehouden (Verbr. Fr. 19 Januari 1892 D. P. 1892-1-136. Braas. Procéd. civile 1929 p. 417);

Overwegende dat de verklaringen afgelegd tijdens het rechtstreeksch getuigenverhoor door de getuigen M..., S... en P..., en deze afgelegd tijdens het tegenverhoor door de getuigen S... en V..., alsmede het feit dat H... in de bevolkingsregisters der gemeente Berchem is ingeschreven op hetzelfde adres en verblijft in hetzelfde huis als de vrouw J. V..., gewezen echtgenoot M..., niet enkel laten vermoeden dat verweerster met deze vrouw overspelige betrekkingen onderhouden heeft, doch hierdoor het bewijs van deze betrekkingen geleverd is;

Dat bijgevolg de hoofdeisch gegrond dient verklaard en de echtscheiding ten voordeele der eischeres moet worden toegestaan;

Ten aanzien van den tegeneisch.

Overwegende dat de verklaringen der getuigen en de voorgebrachte briefwisseling uitgaande van J. B.... bewijzen, dat verweerster op tegeneisch intieme vriendschapsbetrekkingen met dezen persoon onderhield; dat echter hoe zeer ook het gedrag van verweerster beledigend was voor aanlegger op tegeneisch, er nochtans geen gewichtige, nauwkeurige en overeenstemmende vermoedens bestaan welke bewijzen dat verweerster met genoemden J. B... overspel gepleegd heeft;

Dat derhalve den tegeneisch dient afgewezen;

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den heer van Hille, sub-

stituut van den Procureur des Konings in zijn eensluidend advies over den hoofdeisch, en ten deele strijdig advies over den tegeneisch, gegeven in openbare zitting, na er over beraadslaagd te hebben en rechtdoende op tegenspraak;

Om de redenen hooger vermeld :

Verklaard den hoofdeisch gegrond op grond van overspel van den man;

Staat bijgevolg de echtscheiding toe ten voordeele van eischeres en ten nadeele van verweerster;

Machtigt dienvolgens aanlegster het vonnis te doen overschrijven in de registers van den Burgerlijken Stand, met melding ervan in rand der akte van huwelijk van partijen door den daartoe bevoegden ambtenaar van den Burgerlijken Stand;

Verklaart den tegeneisch onontvankelijk op grond van beledigingen van ergen aard en ongegrond op grond van overspel. Wijst den eisch af.

313

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

2 Mei 1934

Voorzitter : M. D. Merchie, rechter.

Bijzitters : MM. R. Van Wetter en M. Moeneclaeys.

Pl. : Mrs M. Thienpont en A. De Riemaeker.

PACHT. — AANVANG. — PACHTWET VAN 7 MAART 1929. — STILZWIJGENDE WEDERVERPACHTING NA 30 MAART 1929. — VERZAKING AAN VERGOEDING VOOR BEPLANTING. — ONGELDIGHEID.

Wanneer een pachtovereenkomst aanvang nam vóór 30 Maart 1929 — datum van het van kracht worden der pachtwet — en door stilzwijgende wederverpachting na dien datum werd voortgezet, valt de voortgezette overeenkomst volledig onder de bepalingen der pachtwet.

De verbintenissen, strijdig met de wet van 7 Maart 1929 op de landpachten, kunnen geldig zijn tot het ingaan der stilzwijgende wederverpachting, doch zijn niet meer geldig daarna.

Art. 12, wet van 7 Maart 1929, heeft enkel betrekking op pachten die niet door overeenkomst of wederverpachting werden vernieuwd.

Art. 9, par. 5, lid 1, wet van 7 Maart 1929, is van toepassing ingeval van wederverpachting na het van kracht worden dezer wet, hetzij na 30 Maart 1929.

P. Van der Straeten-Noullet en Wed. J. De Potter
t/ H. Stichelbaut.

Gezien de stukken, gehoord partijen :

Aangezien het beroep aangetekend door geregistreerd exploit van deurwaarder De Croocq in dato 28 October 1933, ontvankelijk is

Aangezien het inleidend exploit strekt tot betaling van 2.180 frank, zijnde de waarde van 26 fruitboomen, 50 tronken en het kaphout dier tronken, welke de beroepene geplant heeft op de hofstede die hij tot 24 December 1931 in mondelinge pacht heeft genomen ; subsidiairlijk tot het hooren zeggen dat beroepene gerechtigd is de beplantingen in sprake

uit te roeien en weg te nemen, 24 uren na de beteekening van het tusschen te komen vonnis

Aangezien er niet betwist wordt dat beroepene tot 24 December 1930 de hofstede waarvan kwestie heeft gebruikt krachtens een mondelinge verpachting op 24 December 1927 ingegaan dat op 25 December 1930 de pacht werd voortgezet door stilzwijgende wederverhuring tot 24 December 1931 ;

Aangezien beroepene op 1 Maart 1928 de verbintenis aanging geen vergoeding te vragen voor de geplante boomen of tronken ;

Aangezien het vonnis a quo beslist dat, alhoewel deze verbintenis geldig was voor den duur van de pacht, geëindigd op 25 December 1930, zij na dezen datum, vanaf het ingaan der stilzwijgende wederverhuring niet meer geldig was als strijdig met de wet van 7 Maart 1929 op de landpachten, onder wier toepassing voormelde wederverhuring voortaan viel ;

Aangezien beroepers beweren dat de eerste rechter ten onrechte heeft beslist dat die wederverhuring, voor wat de beplantingen aangaat, onder de toepassing van voormelde wet valt ; dat art. 12 op de pachten van landeigendommen gesloten vóór haar inwerkingtreding, van toepassing is ;

Aangezien art. 12 dezer wet enkel betrekking heeft op pachten die niet door overeenkomst of wederverhuring vernieuwd waren ;

Aangezien art. 9, par. 5, lid 1, van toepassing is, wanneer, na het invoegetreden der wet van 7 Maart 1929, een pacht voortgezet wordt door stilzwijgende wederverhuring ;

Aangezien het beroep dus niet gegrond is ;

Om deze redenen :

verklaart de Rechtbank het beroep onontvankelijk, bekrachtigt het vonnis a quo, verwijst beroepers tot de beroepskosten.

314

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

5e Kamer. — 11 Februari 1939.

Voorzitter : M. Saverys.

Referendaris : M. Maraite.

Pleiters : Mrs Van Hoorebeke en De Rijcke.

RIVIERBEVRACHTING. — KLACHTEN NOPENS VERVOERDE GOEDEREN.

Het in ontvangst nemen van goederen ter bestemmingsplaats doet elke rechtsvordering tegen den schipper te niet, behalve in geval van bijzonder voorbehoud.

Voorbehoud of klacht wat betreft zichtbare schade en verliezen dienen schriftelijk gedaan en aan den schipper gestuurd uiterlijk den tweeden dag na de in ontvangstneming, (Wet van 5 Mei 1936 op de rivierbevrachting art. 57).

De Mey t/ Stevens.

Aangezien schipper De Mey bij exploit in datum 15 November 1938 den Heer Stevens vóór deze Rechtbank heeft gedagvaard, om zich te zien en te hooren veroordeelen hem eene som van 2550 fr. te betalen wegens saldo van vrachtprijs hem nog

verschuldigd op eene lading van 250 ton phosphoorzuur-zout, welke hij voor rekening van voornoemden Heer Stevens, met zijn schip «Diana» vervoerd heeft uit Selzate, ter bestemming van Mortagne du Nord (Frankrijk), onverminderd de gerechtelijke interesten en de kosten des gedings.

Aangezien het gansch ten onrechte is dat de heer Stevens weigert deze som te vereffenen onder voorwendsel dat, op 25 November 1937, dag waarop het schip volkomen uitgelost werd, er een te kort van 2 ton door den bestemming en den schipper werd vastgesteld, hetgeen overigens door den heer De Mey krachtadig wordt ontkend, vermits luidens de bewoordingen van artikel 57 der Wet van 5 Mei 1936 op de rivierbevrachting, het in ontvangst nemen van de goederen ter bestemmingsplaats, elke rechtsvordering tegen den schipper te niet doet, behalve in geval van bijzonder voorbehoud en verweerder, op wien, tegenover de stellige ontkenningen hem tegengeworpen, het dienvolgens rust het vermoeden om te werpen dat de Heer De Mey aan al zijn verbintenissen heeft voldaan, met te bewijzen dat hij uiterlijk den tweeden dag na de in ontvangstneming der waar een voorbehoud of een klacht nopens het beweerde tekort schriftelijk heeft gedaan en aan den heer De Mey gezonden heeft, zulkdanig bewijs noch oplevert, noch aanbiedt op te leveren (Handelsrechtbank Gent, 9 Februari 1889, J. C. F. 1889, n° 409, blz. 180; Handelsrechtbank Gent, 23 Juni 1888, J. C. F. 1888, n° 306, blz. 390; Handelsrechtbank Brugge, 11 Sept. 1890, J. C. F. 1891, n° 675, blz. 51; Handelsrechtbank Gent, 1 Maart 1938, J. C. F. 1938, n° 5826, blz. 143);

Aangezien verweerder, wel is waar, aanvoert dat het gebrek aan een schriftelijk en tijdig protest te wijten is aan de dubbelzinnige handelwijze van den heer De Mey zelf, die onmiddellijk na de ontlading een uitvlucht vond om zich te verwijderen en nooit terug te keeren;

Aangezien dit feit, ware het zelfs bewezen, noch gepast noch afdoende is ter zake, daar het verweerder oogenschijnlijk niet belette, binnen den hierboven omschreven termijn aan aanlegger een bericht te geven of een ingebrekestelling te sturen in een der vormen bepaald door artikel 56 van de voornoemde wet van 5 Mei 1936;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of tegenstrijdige conclusiën verwerpende, verklaart den eisch gegrond, verwijst dienvolgens verweerder aan aanlegger te betalen de som van 2550 frank met de gerechtelijke interesten en de kosten des gedings.

BIBLIOGRAPHIE

Robert WILKIN. — L'organisation administrative de la Belgique. — 1939. — Imprimeries des Invalides. — Liège.

De Heer Robert Wilkin legt in den laatsten tijd een reusachtige bedrijvigheid aan den dag. Hij heeft ons in verschillende boekdeelen een volledige behandeling gegeven van het gemeenterecht die kan beschouwd worden als een van de beste waarover wij op dit gebied beschikken. Thans heeft de auteur een beknopt

algemeen leerboek van administratief recht doen verschijnen in een vorm die volledig origineel is en die wij aldus ten onzent nog niet kenden.

De bedoeling van den schrijver is een werkinstrument te bezorgen aan de kandidaten voor de administratieve ambten die ingevolge de reorganisatie uitgewerkt door den koninklijken commissaris M. Camu in het vervolg examens zullen moeten afleggen voor hun aanwerving in de administratie. Daar het examen volgens de koninklijke besluiten die reeds werden uitgevaardigd minder een examen is dat betrekking heeft op de zuivere kennis van de stof, doch dat veel meer voor doel heeft de geestesrijpheid van de kandidaten te onderzoeken, is het werk van den Heer Wilkin aan deze bijzondere methode aangepast geworden.

In enkele korte hoofdstukken wordt het essentieele van de algemeene leer van het administratief recht samengevat en deze hoofdstukken worden dan telkens gevolgd door de opgave van onderwerpen die van aard zijn om persoonlijk werk en vooral persoonlijk denken bij de gebruikers van het boek te ontwikkelen.

Er worden ook verschillende onderwerpen opgegeven die uitstekend geschikt zijn om te dienen voor een bespreking op het administratief examen.

Deze opvatting is buitengewoon verdienstelijk, ze is volkomen nieuw, ze neemt het droge en weerbarstige van het administratief recht volkomen weg en stelt de stof uitermate levendig aan de belangstellenden voor.

Wanneer wij één enkele opmerking zouden durven maken vinden wij de lange opgave van alle mogelijke werken die voorkomen als slot van hoofdstuk 6 wel erg overdreven. Het is een catalogoog van allerlei geschriften op alle gebied waartusschen wij de werken van Ibsen, St. Augustinus, Freud; Maeterlinck en Plato vinden. Deze uitvoerige catalogoog komt nogal erg gezocht voor in een elementair werk van administratief recht. Deze vergissing doet echter volstrekt niets af aan het zeer groot belang dat dit boek vertegenwoordigt.

Thierry VAN PUYVELDE. — Traité pratique du prêt. — Extrait du Répertoire pratique du droit belge. — Etablissements Bruylant. — Brussel. — 1939.

In het laatste boekdeel van het *Répertoire pratique du droit belge* verscheen van de hand van den Heer Thierry Van Puyvelde een uitstekende verhandeling over de leening, die thans afzonderlijk door de Firma Bruylant is uitgegeven geworden. Dit was stellig een gelukkige gedachte daar deze stof zooveel personen belang inboezemt die niet beschikken over het algemeen verzamelwerk.

De studie van den Heer Van Puyvelde draagt den stempel der degelijkheid zooals al wat in het *Répertoire pratique* gepubliceerd wordt. Klare en zakelijke uiteenzetting, uitvoerige documentatie, aanhaling van het essentieele uit rechtsleer en rechtspraak, het zijn al kenmerken van dit uitstekend werk.

Het eerste gedeelte behandelt de klassieke vormen van de leening met de verschillende juridische gevolgen van deze overeenkomst.

Een tweede gedeelte is volkomen nieuw en behandelt de bijzondere wetten die in de laatste jaren zijn uitgevaardigd geworden betreffende zekere bijzondere soorten van leening, hoofdzakelijk de wetgeving op de hypothecaire leening, met al de nieuwe bepalingen die op dit stuk thans gelden.

Dit laatste gedeelte vooral zal aan de juridische praktijk zeer groote diensten bewijzen.

WETGEVING

WETSVOORSTEL tot wijziging van artikel 43 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.

TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

Dit voorstel heeft geenszins ten doel de bepalingen der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken te wijzigen, hetzij wat betreft de bepaling der taal opgelegd of toegelaten voor de verschillende daden voor de verschillende daden van het rechterlijk leven, hetzij wat betreft de taalkennis vereischt van de kandidaten voor rechterlijke betrekkingen.

Welke ook de uiteenlopende meeningen mogen geweest zijn die door de indieners van dit voorstel in den loop der besprekingen in 1935 werden uitgedrukt, gaan deze thans akkoord om te oordeelen dat er niet kan aan gedacht worden eenige belangrijke wijziging toe te brengen aan de beginselen van een wet, waarvan de toepassing klaarblijkend in zich sluit een zeker tijdperk van aanpassing vooraleer de gevolgen der wet kunnen beoordeeld worden.

Het is uitsluitend in opzicht van de wijze van bewijsoverlevering, toegelaten om te doen blijken van de grondige of voldoende kennis van een van beide talen, in de gevallen waarin de wet het bewijs van dergelijke kennis eischt, dat het aan de ondertekeneers van onderhavig voorstel is gebleken dat de bepalingen der wet slecht zijn aangepast aan de behoeften van de praktijk, zooals de wet zelf deze heeft omschreven.

Brengen wij desaangaande in herinnering :

1o dat de candidaat voor een plaats van magistraat in het Waalsch landsgedeelte door zijn diploma moet bewijzen dat hij «de examens van het doctoraat in de rechten in het Fransch» heeft afgelegd (art. 43, par. 1), dus klaarblijkenk het examen over al de vakken in het Fransch;

2o dat de candidaat voor een plaats van magistraat in het Vlaamsch landsgedeelte of van vrederechter in de Vlaamsche kantons van Brussel door zijn diploma moet bewijzen dat hij «de examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch» heeft afgelegd, dus het examen over al de vakken in het Nederlandsch (art. 43, par. 2 en 3);

3o dat de paragraaf 4 voorziet dat bij gemis van een dusdanig diploma, de doctors in de rechten kunnen doen blijken van de grondige kennis door een examen, waarvan paragraaf 9 de modaliteiten bepaalt;

4o dat, voor de rechtbank te Brussel, een helft der rechters moet doen blijken van de grondige kennis van beide landstalen, een vierde van de kennis van slechts een van beide en een ander vierde van de grondige kennis van een taal en van een voldoende kennis van de tweede;

5o dat de kandidaten-magistraten in den zetel te Brussel doen blijken van de grondige kennis door het overleggen, voor één van beide talen, van het diploma voorzien bij de paragrafen 1 en 2, en, voor de andere taal, door het examen;

6o dat de kandidaten-notaris zich een dergelijk regime zien toepassen (par. 10-12);

7o dat andere bepalingen der wet daarnaar verwijzen (art. 49, 51, 54).

Welnu, wat is het gevolg van al deze bepalingen ?

Dat de student in de rechten, die met de voorzeker lofwaardige bedoeling zich vertrouwd maken met onze

twee voornaamste landstalen, zou wenschen sommige vakken in het Nederlandsch, en andere in het Fransch te volgen, een diploma van mindere waarde zal ontvangen, omdat het niet toereikend zal zijn om hem toe te laten — zonder aanvullend examen — naar een plaats van magistraat te dingen in eender welke streek van het land.

Wat ook het aantal vakken weze waarvoor hij een examen in de eene en de andere taal zou afgelegd hebben, zal zijn diploma niet kunnen gelden als een bewijs van grondige, zelfs niet van voldoende kennis van een der beide landstalen. Hij weze candidaat voor een plaats in het Waalsche of het Vlaamsche land, hij zal het examen moeten afleggen voorzien onder paragraaf 4, om te laten blijken van zijn kennis der taal van de streek. Hij weze candidaat te Brussel voor een der plaatsen waarvoor de kennis der beide talen vereischt wordt, dan is het zelfs twijfelachtig dat hij er toegang toe krijgt door het gelijktijdig afleggen van het examen in de beide talen; de wet voorziet inderdaad, in dit geval, slechts een eentalig diploma met een enig aanvullend examen; en de candidaat voor deze tweetalige plaats, die er zich zal toe voorbereid hebben door tweetalige studiën, loopt groote kans definitief terzijde geschoven te worden.

De bezwaren van een dergelijk stelsel vallen in het oog; men stelt van nu af vast dat het geleid heeft, voor de nieuwe studentengeneraties, tot een haast radicalen hinderpaal tot de tweetaligheid, en dit zelfs in de twee vrije universiteiten waar de verdubbeling der cursussen het den student mogelijk maakt, in den loop van eenzelfde jaar, zonder verplaatsing, het een en het ander regime te volgen.

Nog meer: men stelt het paradoxaal feit vast dat de Franschtalige studenten den Vlaamschen leergang van strafrecht ontvluchten, daar waar, vóór het in voege treden van de wet, een aanzienlijk aantal leerlingen, die wenschten zich de studie van het Nederlandsch eigen te maken, het examen over dit vak in het Nederlandsch aflegden.

Een dusdanige toestand is bijzonder betreurenswaardig ten aanzien van het regime voorzien in het arrondissement Brussel. De wetgever heeft er inderdaad de tweetaligheid ingevoerd. Bijna algemeen voor de magistraten, is de loopende kennis van de twee talen praktisch onontbeerlijk voor de nieuw ingeschreven advocaten die verplicht zijn te pleiten in de taal van de procedure die schommelt volgens de woonplaats van den verweerder.

Doch, zelfs voor jonge lieden herkomstig uit andere streken en die de bedoeling hebben ter hun bedrijvigheid uit te oefenen, schijnt de kennis van de twee talen, zonder eenigszins te kunnen worden opgelegd, bijzonder wenschelijk op rechterlijk gebied indien men de eenheid van de ontwikkeling van de leer en van de rechtspraak in het land wil behouden.

Een universitair onderwijs, dat verre van te zijn aangepast aan deze behoeften van tweetaligheid, deze tegenwerkt, is stellig slecht geregeld.

Laten wij ons wel verstaan: het geldt geenszins thans terug te komen op de wet op het gebruik der talen in België, hetzij door de rechten van de eenheden te verminderen, hetzij door de waarborgen te verzwakken welke worden voorzien om te doen blijken van de grondige kennis van de gewestelijke taal door de candidaten-magistraat die geroepen zijn om te zeten in de streek waar deze taal wordt gebruikt.

Het gaat er evenmi om afbreuk te doen aan de eentaligheid van de twee Staatsuniversiteiten. Doch in de twee vrije universiteiten bestaat de mogelijkheid

rechtskundige studiën te doen in de twee talen. De tweetaligheid kan worden verwezenlijkt door den student mits, in den loop zijner studiën, van universiteit te veranderen, en het minste dat kan worden gezegd is dat, door op een of andere wijze te verhinderen dat de student vrij een tweetalig regime kiese, de wet haar doel is te buiten gegaan.

De indianers van dit voorstel hebben gemeend dat het derhalve noodig was een zekere verzachting toe te brengen aan de bepalingen betreffende het bewijs van de kennis der taal. Moest men eischen, om te gelden, als proef der grondige kennis van een taal, dat minstens één derde der proeven werden afgelegd in deze taal en om te gelden als bewijs van een voldoende kennis van één zesde, dan zouden hieruit waarborgen voortvloeien die minstens gelijk zijn aan deze welke kunnen voortspruiten uit de examens voorzien in paragraaf 4 of 9 der wet.

Een dergelijke oplossing, zonder eenigszins de culturele zelfstandigheid van het Vlaamsche en van het Waalsche landsgedeelte te bedreigen, zou het groot voordeel opleveren de uitbreiding te bevorderen van een tweetalige elite waarvan het bestaan, dat wenschelijk is om nationaal opzicht, van stonden aan onontbeerlijk is om werkelijk te voorzien in de rechterlijke behoeften der bevolking van het arrondissement Brussel — één zevende der globale bevolking van het land, zooals zij werden bepaald door den wetgever.

Dit is het doel van het hierbij gevoegd wetsvoorstel.

WETSVOORSTEL

EENIG ARTIKEL

Artikel 43 der wet van 15 Juni 1935 wordt gewijzigd als volgt:

a) in paragraaf 1 worden de woorden «indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij het doctoraat in de rechten in het Fransch heeft afgelegd», vervangen door de woorden: «indien hij niet bewijst de Fransche taal te kennen»;

b) in paragraaf 2 en paragraaf 3 worden de woorden: «indien hij niet bewijst, door zijn diploma, dat hij de examens van het doctoraat in de rechten in het Nederlandsch heeft afgelegd» vervangen door de woorden: «indien hij niet bewijst de Nederlandsche taal te kennen»;

c) in paragraaf 4 de woorden: «voor de doctors in de rechten, die bewijzen, door een examen, dat zij bekwaam zijn de bepalingen der wet op het gebruik der talen in rechtszaken volledig na te leven, alsmede...» te doen wegvallen;

d) paragraaf 8 te doen luiden als volgt:

«Het bewijs van de grondige kennis van een taal wordt geleverd, hetzij door het overleggen van een diploma waaruit blijkt dat de titularis in deze taal de proeven heeft afgelegd betreffende leervakken waarvan het onderricht ten minste een derde bedroeg van het totaal uren cursus besteed aan de leervakken in het diploma vermeld, hetzij door een examen waaruit blijkt dat de titularis in staat is de bepalingen der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken volledig na te leven.

» Het in paragraaf 6 voorziene bewijs van de voldoende kennis eener taal wordt geleverd hetzij door de overlegging van een diploma waaruit blijkt dat de titularis in deze taal de proeven heeft afgelegd betreffende leervakken waarvan het onderricht ten minste

een zesde bedroeg van het totaal uren cursus besteed aan de leervakken in het diploma vermeld, hetzij door een examen waarvan een koninklijk besluit de inrichting voorziet en de stof bepaalt».

e) Paragraaf 10 te doen luiden als volgt :

«Niemand kan benoemd worden tot notaris in de provinciën en arrondissementen voorzien in de artikelen 1 en 2 der wet op het gebruik der talen in gerechtszaken, indien hij niet bewijst door zijn diploma dat hij, in de taal voorzien bij de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken voor de rechtbanken van eersten aanleg waarin hij mocht geroepen worden om zijn ambt uit te oefenen, de examens heeft afgelegd betreffende de leervakken waarvan het onderricht ten minste een derde bedroeg van het totaal uren cursus besteed aan de leervakken in dit diploma vermeld».

f) Paragraaf 12, lid 1, te doen luiden :

«Niemand kan tot notaris benoemd worden in een der vredesrechtshofkantons van het arrondissement Brussel, welke uitsluitend uit Vlaamsche buiten de Brusselsche agglomeratie gelegen gemeenten samengesteld zijn, indien hij niet door zijn diploma bewijst, in de Nederlandsche taal, de examens te hebben afgelegd betreffende de leervakken waarvan het onderricht ten minste een derde bedroeg van het totaal uren cursus besteed aan de leervakken in dit diploma vermeld».

g) Paragraaf 12, lid 3, te doen luiden :

«Dit bewijs wordt geleverd, hetzij door het overleggen van een diploma waaruit blijkt dat de titularis in deze taal de examens heeft afgelegd betreffende leervakken waarvan het onderricht ten minste een derde bedroeg van het totaal uren cursus besteed aan de leervakken in het diploma vermeld, hetzij door een examen. Een koninklijk besluit bepaalt de stof van dit examen, alsmede de samenstelling en de werkwijze van den examencommissie voor dewelke het wordt afgelegd».

WETSONTWERP tot goedkeuring der Overeenkomst aangegaan tusschen België en Nederland betreffende het regime toe te passen op de Nederlandsche Scheepshypotheekbanken.

MEMORIE VAN TOELICHTING

Mevrouwen, Mijne Heeren,

Het Koninklijk besluit n° 225 van 7 Januari 1936 (*Staatsblad* van 6-7 Januari 1936) heeft de hypotheaire leeningen gereguleerd en het toezicht op de ondernemingen die hypotheaire leeningen verstrekken, ingesteld. Een koninklijk besluit van 30 Juni 1936 (*Staatsblad* van 9 Juli 1936) heeft de algemeene verordening betreffende dit toezicht vastgesteld.

Artikel 38 van het besluit n° 225 beoogt de buitenlandsche ondernemingen en daaronder inzonderheid diegene welke gewoonlijk in België hypotheaire leeningen of hypotheaire kredietopeningen toestaan. Krachtens de alinea's 3, 4, 5 en 6 van dit artikel, zullen deze ondernemingen ertoe gehouden zijn op ons grondgebied een bedrijfszetel te hebben waar zij domicilie zullen kiezen; zij zullen een gevolmachtigde moeten aanstellen die zijn domicilie en zijn verblijfplaats in België moet hebben en die gelast zal zijn haar zoowel bij de Belgische Regeering als bij de particulieren te vertegenwoordigen; zij zullen voor al de in België onderschreven contracten apart beheer en aparte boekhouding voeren; ten slotte, zullen zij, wat hun verrichtingen in België betreft, de bevoegdheid der Belgische jurisdictiën niet kunnen afwijzen.

Onze aandacht werd gevestigd op een gansch bijzondere categorie van buitenlandsche ondernemingen

voor hypotheaire krediet; bedoeld worden Nederlandsche banken die, sedert verschillende jaren, aanzienlijke kapitalen ter beschikking gesteld hebben van het Belgische scheepvaartbedrijf, welke kapitalen op hypotheek worden uitgeleend onder voor onze schippers gunstige interest- en aflossingsvoorwaarden. Deze banken, thans vijf in getal, zijn de eenige buitenlandse ondernemingen die zich bezighouden met deze zeer speciale kredietverrichtingen, op welk gebied ze baanbrekend werk verricht hebben. De Belgische Scheepvaartindustrie heeft tot nu toe zoowat 120 miljoen frank van hen in leen ontvangen. De bedrijvigheid dier banken is vooral van belang voor de Rijnvaart.

Zij hebben er nu op gewezen dat het hun, om redenen van geldelijken en van practischen aard, onmogelijk was de voorschriften der alinea's 3, 4, 5 en 6 van artikel 38 van het koninklijk besluit n° 225 van 7 Januari 1936 na te komen, en dat ze dus van de Belgische markt zouden moeten afzien.

De staking van de werkzaamheid dezer ondernemingen in België zou, in den huidige stand van zaken, uiterst nadeelig zijn voor onze schippers.

Daarom hebben wij het noodig geacht de toezichtformaliteiten opgelegd door voormeld artikel 38 te kunnen gunstiger leniger te maken.

Zulks is het doel der Overeenkomst die wij de eer hebben U ter goedkeuring te onderwerpen.

De tekst dezer overeenkomst schijnt ons duidelijk genoeg om ons van commentaar dienaangaande te verschoonen. Wij zullen er enkel op wijzen dat zij het voordeel der overwogen maatregelen beperkt tot de Nederlandsche ondernemingen waarvan de bedrijvigheid uitsluitend bestaat in 't toestaan van hypotheaire leeningen op schepen en booten, en die deze bedrijvigheid gedeeltelijk in België uitoefenen; zoodoende beantwoorden wij, zonder meer, aan een feitelijken toestand waarvan het behoud nuttig is voor de Belgische schippers.

Lid 6 van artikel 38 van het koninklijk besluit n° 225, welk lid voortaan op deze ondernemingen niet meer van toepassing zal zijn, treedt weliswaar eenigszins buiten het domein der eenvoudige toezichtformaliteiten, waar het aan de buitenlandsche hypotheaire ondernemingen verbiedt, voor hun verrichtingen in België de bevoegdheid der Belgische jurisdictiën af te wijzen. Wij mogen evenwel niet uit het oog verliezen dat wij met Nederland op 28 Maart 1925 (zie *Staatsblad* van 27 Juli 1929) een overeenkomst gesloten hebben waarbij de rechterlijke bevoegdheid tusschen beide landen geregeld wordt. De Nederlandsche ondernemingen zullen natuurlijk onderworpen blijven aan de voorschriften dezer laatste overeenkomst, die eveneens betrekking heeft op de erkenning van het gezag der vonnissen en op de uitvoering ervan tusschen België en Nederland.

Door lid 2 van artikel één der overeenkomst, hebben wij willen doen uitschijnen dat de ondernemingen voor hypotheaire leeningen bij interventie, welke leeningen een buitengewoon streng toezicht noodig maken, op geenerlei wijze de faciliteiten kunnen genieten die aan de Nederlandsche vereenigingen verleend worden; de leeningen bij interventie moeten namelijk aan het gemeene recht onderworpen blijven.

Wij vertrouwen vast dat gij het nut dezer schikking zult erkennen en dat gij er een gunstig gevolg aan zult geven.

LEOPOLD III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.
Op de voordracht van Onzen Eerste-Minister, Minis-

ter van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel, van Onzen Minister van Justitie, van Onzen Minister van Financiën, van Onzen Minister van Openbare Werken en Werkverschaffing en van Onzen Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg,

Wij hebben besloten en Wij besluiten :

Onze Eerste-Minister, Minister van Buitenlandsche Zaken en Buitenlandschen Handel, Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Financiën, Onze Minister van Openbare Werken en Werkverschaffing en Onze Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg zijn gelast in Onzen Naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Eenig artikel.

De Overeenkomst gesloten te Brussel, den 17 December 1938, tusschen België en Nederland betreffende het regime in België toe te passen op de Nederlandsche Scheepshypotheekbanken, zal volledige uitwerking hebben.

Gegeven te Brussel, den 15 Mei 1939.

NECROLOGIE

IN MEMORIAM

RECHTER EUGEN LAUREYSSENS

Niet tegenstaande hij reeds sedert enkele maanden uit het rechterlijk middel afwezig bleef om een geschokte gezondheid te herstellen, hoopte iedereen, dat men hem spoedig terug zijn dagelijksche activiteit zou zien hernemen. Zeer onverwacht kwam dan ook het bericht van zijn overlijden. Ons laatste nummer was reeds gedrukt wanneer wij deze droeve tijding vernamen en het was ons niet mogelijk hem daarin de gepaste hulde te brengen.

De Heer Rechter Eugene Laureyssens was een der beminlijkste figuren van de Antwerpsche magistratuur. Hij kende bij zijn collegas en bij de leden van de balie slechts vrienden. Hij vervulde zijn ambt met zeer groote nauwgezetheid en legde in het beoordeelen der zaken die hij te vonnissen had een buitengewoon groot gezond verstand aan den dag. Doch het is vooral zijn groote gemoedelijkheid die door iedereen zoo bijzonder op prijs werd gesteld.

Hij verlaat ons op den betrekkelijk jongen leeftijd van 54 jaar en heel de Antwerpsche rechtswereld treurt er om dat deze uitstekende magistraat en deze hartelijke vriend van zoovele advocaten uit hun midden werd weggerukt.

Het «Rechtskundig Weekblad» biedt aan zijn naastaanden de uitdrukking zijner diepgevoelde deelneming in hun rouw.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Waarde Confrater,

De gewone Algemeene Vergadering van ons Verbond zal dit jaar op Zaterdag, 24 en Zondag, 25 Juni, te Luik plaats hebben.

De prachtige omgeving der Tentoonstelling, het aantrekkelijk programma dat onze confraters te Luik hebben op touw gezet, zullen dit jaar aan de Algemeene Vergadering een buitengewoon luister geven en voorzeker een groot aantal onzer confraters aanzetten om er deel aan te nemen.

De bijdrage is vastgesteld op 100 fr. Voor de stage-doende advocaten wordt dit bedrag herleid tot 60 fr. Naar het lofwaardig voorbeeld dat onze confraters uit Luxemburg ons verleden jaar hebben gegeven, hebben wij het op ons genomen onze leden te verzoeken om zich dit jaar door hunne vrouw te laten vergezellen. De dames zullen aan het Congres mogen deel nemen vanaf het Banket van Zaterdag avond. De bijdrage is voor de dames vastgesteld op 75 fr.

De toetredingen en de bijdragen worden ten laatste op 15 Juni ingewacht op het Algemeen Secretariaat van het Verbond der Advocaten, Gerechtshof te Brussel, postchekrekening n° 840.77.

Er zal de deelnemers aan het Congres een kaart ter hand gesteld worden die recht geeft op vermindering op het spoor en op den kosteloozen toegang tot de Tentoonstelling.

Wij zijn er van overtuigd dat talrijke confraters uit al de Balies van het land zullen deel nemen aan deze Algemeene Vergadering die, bij uitstek, de gelegenheid is om de vriendschappelijke en confraterneele betrekkingen die de Belgische advocaten bezielen te bevestigen en uit te breiden.

Wij bieden U, waarde Confrater, de betuiging onzer meest toegenegen gevoelens.

MEDEDEELINGEN

STUDIECENTRUM VOOR ADMINISTRatieve WETENSCHAPPEN

Openbare zitting op Zaterdag, 17 Juni 1939, te 2.30 uur, in de zaal van het Assisenhof, Paleis van Justitie, te Brussel.

Onderwerp : « De Raad van State ». Inleidend woord door Z. Exc. den Heer A. Devèze, Minister van Binnenlandsche Zaken.

1) Uiteenzetting van het Nederlandsch Stelsel, door den Heer C. W. de Vries, Eere-Referendaris bij den Raad van State, te 's Gravenhage;

2) Uiteenzetting van het Fransch Stelsel, door den Heer A. Croquez, Advocaat bij den Raad van State en bij het Hof van Verbreking, te Parijs;

3) Bespreking.

De bespreking wordt uitsluitend in het Nederlandsch gevoerd.

Toetredingen zenden aan het Studiecentrum voor Administratieve Wetenschappen, Paleis van Justitie, te Brussel.

Genummerde plaatsen op aanvraag.